

Povijest Đakova

Sučić, Nikolina

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:788660>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-27**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
FAKULTET EKONOMIJE I TURIZMA „DR. MIJO MIRKOVIĆ“
PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ KULTURE I TURIZMA

NIKOLINA SUČIĆ

POVIJEST ĐAKOVA

ZAVRŠNI RAD

PULA, SVIBANJ 2022.

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
FAKULTET EKONOMIJE I TURIZMA „DR. MIJO MIRKOVIĆ“
PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ KULTURE I TURIZMA

NIKOLINA SUČIĆ

POVIJEST ĐAKOVA

ZAVRŠNI RAD

JMBAG: 0303083282, redovita studentica

Studijski smjer: Kultura i turizam

Predmet: Kulturno-povijesni spomenici

Znanstveno područje: humanističke znanosti

Znanstveno polje: povijest

Mentor: prof. dr. sc. Slaven Bertoša

PULA, SVIBANJ 2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Nikolina Sučić, kandidatkinja za prvostupnicu Kulture i turizma, izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju bilješke i bibliografija. Izjavljujem da ni jedan dio Završnoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, te ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za neki drugi rad na bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'N' and 'S' combined together, written over a horizontal line.

U Puli 25. travnja 2022.

IZJAVA

o korištenju autorskoga djela

Ja, Nikolina Sučić, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, nositelju prava korištenja, da moj završni rad pod nazivom „Bjelovar: od vojne utvrde do danas“ upotrijebi da tako navedeno autorsko djelo objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te preslika u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu sa Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

Potpis

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'N' and 'S' combined, written over a horizontal line.

U Puli 25. travnja 2022.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. POVIJEST ĐAKOVA PRIJE PRVOG SPOMINJANJA U POVIJESNIM IZVORIMA	2
2.1. Certissia – prethodnica Đakova.....	2
2.2. Srednjovjekovno naselje oko župne crkve	2
2.3. Srednjovjekovno groblje.....	3
2.3.1. I. faza pokapanja – groblje na redove	4
2.3.2. II. faza pokapanja – župno groblje	5
2.3.3. III. faza pokapanja.....	6
3. PRVI POZNATI PISANI SPOMEN IMENA ĐAKOVO	7
3.1. Kasnosrednjovjekovno Đakovo.....	8
3.2. Bitka kod Gorjana	9
3.3. Tursko Đakovo	9
4.1. Josip Juraj Strossmayer.....	11
4.2. Katedrala bazilika Svetog Petra	13
4.2.1. Vanjština katedrale.....	15
4.2.2. Unutrašnji sadržaj katedrale.....	15
4.3. Milosrdne sestre Sv. Križa	17
5. TRADICIJA UZGOJA KONJA	19
6. MODERNO ĐAKOVO	20
6.1. Slavni u Đakovu	20
6.2. Muzeji Đakova.....	22
6.3. Turističko-kulturne manifestacije.....	23
7. ZAKLJUČAK	26
POPIS LITERATURE	27
POPIS SLIKOVNIH PRILOGA.....	28
SAŽETAK	29
SUMMARY	30

1. Uvod

Đakovo se nalazi u središtu Slavonije, upravo zbog toga nosi titulu „srca Slavonije“. Grad je bogate povijesti, s velikim brojem biskupa, slikara i književnika, ali i velikih manifestacija.

Prvi dio završnoga rada prikazuje povijest Đakova prije njegovog spominjanja u povijesnim izvorima. Spominju se arheološki nalazi koji ukazuju na postojanje života na području Đakova, odnosno tadašnje Certissije. U drugome dijelu analizira se razdoblje nakon prvog pisanog spomena grada Đakova. Navest će se neki bitniji događaji koji su zabilježili taj period. Sljedeće poglavlje bavi se proučavanjem đakovačkih katedrala, posebno poznate katedrale Svetog Petra, koja je jedan od najvažnijih sakralnih objekata srednje Europe 19. stoljeća. Nakon toga obrađuje se tema tradicije uzgoja konja koja traje još od 16. stoljeća. Zadnje poglavlje bavi se analizom grada Đakova u moderno doba. Spomenut će se dolasci slavni osoba u grad i istaknuti neki od najvažnijih događaja.

Metoda koja se koristila prilikom izrade ovoga završnoga rada jest prikupljanje potrebne literature, istraživanje i iščitavanje, analiza te sintetiziranje analiziranoga. Literatura koja se koristila su stručne knjige te internetske web stranice.

2. POVIJEST ĐAKOVA PRIJE PRVOG SPOMINJANJA U POVIJESNIM IZVORIMA

O najdavnijem životu na području Đakova svjedoče pouzdani arheološki nalazi iz vremena neolita (Štrbinci, Bajnak, Gajgerova pustara i drugi). Rimljani su ovdje izgradili naselje Certissiju koja je u vrijeme velikih seoba naroda nestala. Naime, od druge polovice 4. stoljeća ovim krajevima haraju plemena Huna, Gota, Langobarda, Avara i Slavena.

2.1. Certissia – prethodnica Đakova

Prije raspada Rimskog Carstva popisano je 5627 gradova, a među njima nalazila se i Certissia, locirana na Štrbincima, 3 kilometra od središta današnjeg Đakova. Na geografskim kartama prvi je Certissiju prikazao Klaudije Ptolomej (100.-178.) u djelu *Hyphegegis geografike (Vodič ili uvod u geografiju)* te joj odredio zemljopisnu dužinu i širinu. Certissia je bila sjecište dviju rimskih cesta: jedna je spajala Emonu (Ljubljanu) i Sirmij (Srijemsku Mitrovicu), a druga je išla od Sirmija prema Saloni (Solinu). Prva cesta je sjekla brda koja zatvaraju Požešku kotlinu, a druga je bila odvojak ceste koji je vodio prema Savi i dalje prema Saloni. Certissia je bila bitno sjecište između dviju cesta koje su igrale veliku ulogu u zapadnoj polovici Rimskog Carstva. Udaljenost između Cibalijske (Vinkovaca) i Certissije iznosi 32,6 kilometara, što odgovara udaljenosti između Vinkovaca i Đakova. Ovaj rimski grad je nestao za vrijeme velikih seoba naroda. Danas se na tome mjestu nalazi bogato arheološko nalazište.¹

2.2. Srednjovjekovno naselje oko župne crkve

Najstariji poznati srednjovjekovni nalazi u Đakovu datiraju u 8. stoljeće. U tom su razdoblju novopridošli Slaveni nastanili ovaj kraj. Nalazi su otkriveni u dvorištu nekadašnjeg župnog dvora i time dokazuju da korijeni današnjeg Đakova počinju s prvim valom slavenskog zauzimanja i naseljavanja nove domovine. Nije poznato

¹ Z. Vugrinović (2004.), *Đakovo: turističko srce Slavonije*, str. 20.

kako su izgledale kuće iz tog razdoblja, niti groblja. O životu koji se odvija u neprekinutom slijedu govore slučajno pronađeni ulomci keramičkih posuda rasutih po cijelom lokalitetu. Tek nakon 11. stoljeća pojavljuje se više pouzdanih podataka za datiranje. O tome vremenu svjedoči otkriveno groblje, ali isto tako i poluukopana kuća. To je najstarija đakovačka kuća. Iduća stoljeća donose obilnije nalaze: grobove, kuće, radionice, gospodarske građevine, bunare, kovačnice, jame i druge ostatke. Groblje nalazimo nedaleko od kuća stanovnika. Otkriveni broj grobova govori o veličini mjesta pa se prema izračunima na temelju broja grobova iz pojedinih faza može reći da je ono u 12. i 13. stoljeću moglo imati do 200 stanovnika. Taj se broj kasnije povećavao. Nakon izgradnje župne crkve povećao se broj pokopa jer groblje nije više služilo samo za mještane, već i za članove cijele župe. Ta druga faza razvoja groblja datira se na početak 12. stoljeća. Župno središte ostalo je na istome mjestu i onda kada se na drugom položaju počeo razvijati feudalni dvor, a oko dvora novo naselje. U 13. stoljeću na području današnjeg Đakova postojala su dva odvojena naselja. Razvijali su se jedno pored drugog, ali odvojeno i različito. Novo mjesto koje se razvilo oko feudalne utvrde postalo je novo upravno središte cijelog posjeda na kojem se nalazilo više župa. Od tridesetih godina 13. stoljeća đakovački će posjed pripadati bosanskom biskupu. Oko utvrde, u kojoj se nalazio dvor i katedrala, ubrzo je izraslo utvrđeno trgovište. To područje dobilo je svoje novo groblje, ali unatoč tome staro groblje uza župnu crkvu i dalje je ostalo glavno mjesno župno groblje. Ono je ostalo župnim središtem kroz cijeli srednji vijek.²

2.3. Srednjovjekovno groblje

Iza nekadašnje župne crkve u Đakovu od 1995. do 1997. arheološki je istraženo srednjovjekovno naselje i groblje na kojem se gotovo u kontinuitetu pokapalo više od pet stoljeća. Uz groblje, otkrivene su različite građevine i kuće koje pripadaju srednjovjekovnom naselju. To su najstariji otkriveni dijelovi današnjeg Đakova. Izdvojeno je pet etapa razvoja prostora i tri glavne faze pokapanja na groblju.

² K. Filipec (2012.), *Dvanaest stoljeća Đakova*, str. 27.-30.

2.3.1. I. faza pokapanja – groblje na redove

Đakovačko groblje pokazuje sve odlike ranosrednjovjekovnog groblja na redove na kojem se pokapa kristijanizirano stanovništvo. Najstariji datirajući grobovi potječu iz 11. stoljeća, ali su nesumnjivo starijeg postojanja. Najstariji se grobovi nalaze bliže postojećoj crkvi i većinom su uništeni različitim kasnijim djelatnostima. Ne može se znati je li groblje nastalo na jednome mjestu ili su se na različitim mjestima počeli pokapati najstariji đakovački rodovi jer je velik dio ostao neotkopan, a na otkopanom i istraženom dijelu upravo ti grobovi su stradali kasnijim djelatnostima. Najstariju skupinu grobova karakterizira pojava različitih varijanata žičanog nakita; srebrnih, brončanih i željeznih „s“ i „o“ karičica (obruč načinjen od deblje ili tanje žice čiji je jedan kraj ravno odrezan, a drugi zavnut poput slova „s“ ili „o“). Takav nakit karakterističan je za sve Slavene i Mađare u Panonskoj nizini. Osim žičanog nakita nađene su i tzv. trojagodne naušnice. Riječ je o nakitu koji ulazi u modu tijekom 12. stoljeća. Luksuzni primjerci izrađeni su u bizantskim radionicama, a inačice u domaćim radionicama. Te naušnice dokaz su postojanja trgovačke veze između ovog područja i primorja i bizantskog područja. Vrlo je zanimljiva trojagodna naušnica iz groba 146 koja je izrađena u nekoj od domaćih radionica, prema uzorku koji je došao iz nekog većeg proizvodnog središta. U dječjem grobu 50 pronađeni su dijelovi trojagodne naušnice načinjene od filigranske žice koja je izrađena za bogatijeg naručitelja. U toj se fazi pokapanja pojavljuju različiti lijevani prsteni, prsteni koji na krajevima trakastog obruča imaju prilemljenu kapicu u koju je ukovano stakleno zrno. Rub kapice ukrašen je filigranskim zrnima. U dječjim se grobovima pojavljuju ogrlice od zrna načinjenih od staklene paste, pečene zemlje i flouritna zrna.

U Đakovu je istražena periferija srednjovjekovnog groblja, prostor koji je i inače nalazima najsiromašniji, a pripada kasnijim fazama funkcioniranja prvog groblja na redove. Jednoličnost i ukupno siromaštvo nalaza upućuju na to da se ovdje pokapalo stanovništvo koje je potpuno kristijanizirano. Niti jedan grob ove faze ne može se nazvati bogatim. Siromaštvo nalaza nikako ne znači da su stanovnici Đakova bili siromasi ili da nisu mogli nabaviti kvalitetan nakit i luksuzne predmete. Količina predmeta koju netko unosi u grob nije vezana uz imovinsko stanje obitelji pokojnika.

U skladu s kršćanskim običajima, oni ne stavljaju predmete kojima se služio za života s njim u grob niti se nadmeću s drugima tko će više predmeta priložiti uz mrtvog. ³

2.3.2. II. faza pokapanja – župno groblje

Sredinom 12. stoljeća došlo je do promjene koja je za posljedicu imala prestanak širenja groblja na sjever. Uz to što se na istraženoj površini ono suzilo, započelo se s pokapanjem po već zaposjednutom prostoru koji je tada već morao biti napušten. U prvo se vrijeme popunjava prazan prostor između redova grobova čiji su se humci vidjeli na površini, no vrlo brzo počinje i pokapanje preko starijih grobova koji su očito bili zpušteni. U to je vrijeme pored groblja sagrađena crkva kojoj su stanovnici mjesta nastojali primaknuti grobove svojih mrtvih. Način ukopa ni po čemu se ne razlikuje od prethodnog horizonta. Predmeti u grobovima ove faze vrlo su slični onima prethodne, ali su još rjeđi. Pojedini predmeti izrađeni su vrlo kvalitetno, a drugi su pak samo imitacija luksuznog nakita izrađenog u lokalnim radionicama. Kraj druge faze pokapanja na đakovačkom groblju upravo se poklapa s dolaskom bosanskog biskupa u Đakovo. ⁴

Slika 1. Inventar groba 299 s nalazišta Đakovo-župna crkva (12.-13. st.), izvor: <https://muzej-djakovstine.hr/zbirke/arheoloska-zbirka/>

³ Isto, str. 35.-38.

⁴ Isto, str. 38.-43.

2.3.3. III. faza pokapanja

Za posljednju fazu pokapanja tipični su relativno duboko ukopani grobovi koji redom preslojavaju sve starije grobove. U njima su pronađeni odlično sačuvani kosturi. Orijentacija grobova kroz ovu fazu ostala je gotovo ista. Manjak nalaza glavna je karakteristika ovog prostora. Rijetki nalazi uključivali su lijevane prstene, kopče i pređice, naušnice od žice te gumbice. Predmeti koji su tipični za kasnosrednjovjekovno razdoblje slabo su zastupljeni na groblju. Tako se samo u jednome grobu nalazilo fragmentarno sačuvan vijenac za glavu, tipičan nalaz iz 14. i 15. stoljeća. Pronađena su dva ugarska denara iskovana u vrijeme vladavine kraljice Marije (1382.-1385.) i kralja Vladislava II. (1490.-1516.). Ne zna se točno kada je nastupio prekid pokapanja. Turskim zauzimanjem grada 1536. prorijedilo se kršćansko stanovništvo, ali unatoč tome kršćani čine većinu pučanstva u gradu.⁵

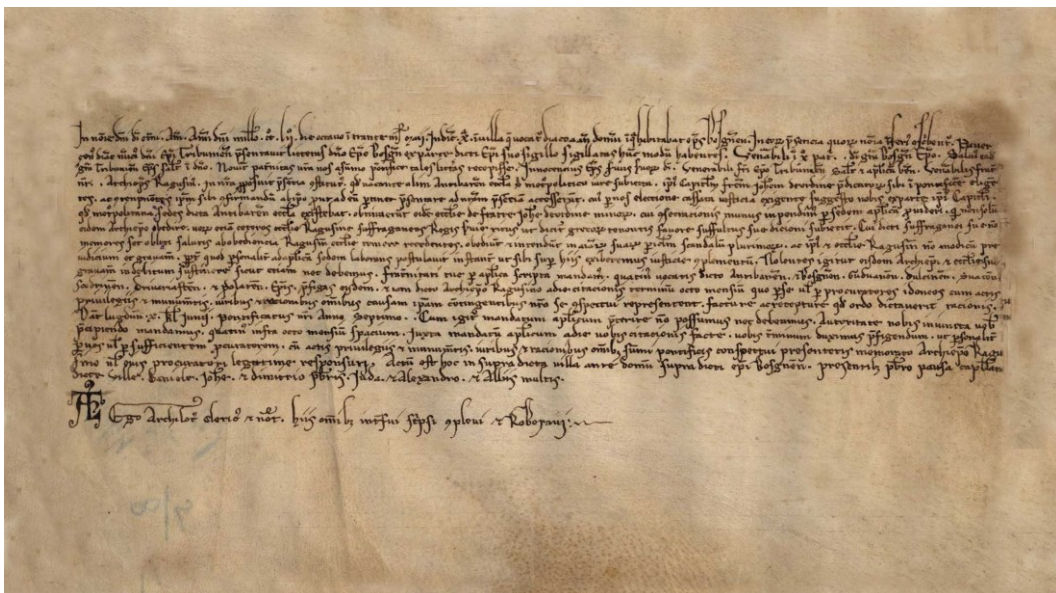

Slika 2. Srebrni prsten u obliku osmerostrane zvijezde s nalazišta Đakovo-župna crkva (12.-13. st.),
izvor: <https://muzej-djakovstine.hr/zbirke/arheoloska-zbirka/>

⁵ Isto, str. 43.-44.

3. PRVI POZNATI PISANI SPOMEN IMENA ĐAKOVO

Prema do sada istraženim podacima mjesto Đakovo se prvi put spominje 1239. u darovnici vojvode Slavonije Kolomana (1226.-1241.) koji je darovao mjesto i posjed Đakovo i Bleznu bosanskom biskupu Ponsi. Darovnica nije pronađena, ali se spominje u aktu kojim je kralj Bela IV., brat Kolomanov, 20. srpnja 1244. potvrdio bratovu darovnicu iz 1239. Potvrđene su i oznake međa darovnog posjeda – od izvora Biđa kod Klakara uspinje se do vrha Dilja, a zatim se spušta k Levanjskoj Varoši, Selcima, Gorjanima, približava se Cerni i zakreće prema jugu do Save. Iste godine, 7. prosinca, tadašnji papa Grgur IX. (1227.-1241.) potvrdio je darovnicu. Papa Inocent IV. (1234.-1254.) također potvrđuje darovnicu 23. svibnja 1250., a tadašnji bosansko-đakovački biskup Ponsa 8. svibnja 1252. pismom potvrđuje papi Inocentu IV. da je primio njegovo pismo. To je najstariji poznati srednjovjekovni dokument ispisan u Đakovu pa je Đakovo taj dan, 8. Svibnja, uzelo za dan grada Đakova.⁶

Slika 3. Pismo biskupa Ponsa 8.svibnja 1252. kojim potvrđuje primitak pisma papi Inocentu IV., izvor: <http://muzej-djakovstine.hr/de/sammlungen/kultur-historische-sammlung/1tekst-napisan-u-dakovu-8-svibnja-1252-godine/>

⁶ Z. Benašić (2003.), *Đakovački spomendani*, str. 13.

3.1. Kasnosrednjovjekovno Đakovo

God. 1252. u Đakovu je izdan biskupski dokument koji je napisan u mjestu koje se zove Đakovo, ispred kuće biskupa bosanskog. U ispravi se nalazi prvi spomen mjesta, ali također saznajemo i da se u njemu nalazi biskupova kuća, što znači da on tada boravi na tom području. Ono ima svojeg kapelana, dakle mora imati kapelu, odnosno crkvu. Mjesto se dalje razvijalo te se u njemu gradi kastrum unutar kojeg se smješta katedrala i dvor. Godine 1347. odobrio je papa Klement VI. podizanje franjevačkog samostana. Tijekom 14. i 15. stoljeća isprave razlikuju *castrum Diako*, tj. biskupski grad s katedralom i *civitas* (forum) Dyako(w), tj. varoš ili trgovište Đakovo. To su dokazi da je proces koji je započeo s dolaskom biskupa u mjesto završio pretvarajući Đakovo u središte većeg posjeda agrarne okolice u kojem se nalazio forum, tj. trg.⁷

Slika 4. Đakovačke zidine koje datiraju iz 13. stoljeća, izvor: <https://moje-djakovo.com/dakovacke-zidine-kao-dio-bogate-povijesti-grad/>

⁷ K. Filipec (2012.), *Dvanaest stoljeća Đakova*, str. 45.-46.

3.2. Bitka kod Gorjana

Đakovo je 1386. posjetila hrvatsko-ugarska kraljica Marija sa svojom majkom Elizabetom Kotromanić. Došle su u Slavoniju kako bi svladale otpor osvetnika ubijenog Karla Dračkog. 25. srpnja, na putu između Đakova i Gorjana, u Garovom dolu, kraljicu i njezinu svitu napali su nezadovoljni osvetnici pod vodstvom bana Ivana Horvata. Bitka je završila velikom pobjedom ustanika. Poubijali su cijelu kraljičinu pratnju, uključujući Nikolu Gorjanskog, Ivana i Grgura Gorjanskog, Ivana Trentula, Stjepana Koroda i druge, a Mariju i njezinu majku odveli su u zarobljeništvo u Novigradu kod Zadra.⁸

Slika 5. Oton Iveković, Bitka kod Gorjana, izvor: <https://moje-djakovo.com/na-danasnji-dan-1386-godine-odvila-se-bitka-kod-gorjana/>

3.3. Tursko Đakovo

Duboki prodor osmanlijskih osvajača, pored niza povijesnih svjedočanstava, ostavio je i žive tragove turskog boravka u đakovačkom kraju. Turci su osvojili Đakovo krajem kolovoza ili početkom rujna 1536. Novi gospodari ga pretvaraju u grad turske

⁸ Z. Vugrinović (2004.), *Đakovo turističko srce Slavonije*, str. 26.

vlastele. Postaje kotarsko središte u Požeškom sandžaku. U porobljenom gradu naselilo se desetak begova koji su svoja imanja imali na Đakovštini, čak i izvan nje. Srednjovjekovna tvrđava garantirala im je sigurniji život – dugogodišnju vladavinu osigurali su Turci pobjedom nad Katzianerovom vojskom 9. listopada 1537. kod Gorjana. Dan uoči odlučujuće bitke vojskovođe su na čelu s Katzianerom napustili bojište, ostavivši vojsku na milost i nemilost Turcima. Slavonija je pripala Turcima. Gospodar Đakova bio je Memi-beg Arnautin, zvani Gamzi. Nakon što su uništili kršćanske spomenike (biskupski dvor i katedralu unutar tvrđave, župnu crkvu sv. Lovre, kaptolske kurije i franjevački samostan), Turci u gradu dižu tri džamije. Kaston-pašina je bila južno od tvrđave, prema današnjem groblju, Hadži-pašina istočno od tvrđave, na mjestu istočnog dijela današnje zgrade Sjemeništa, a Ibrahim-pašina bila je sjeverno od tvrđave, blizu ili upravo nad porušenom župnom crkvom sv. Lovre. Ona je kasnije preinačena u (današnju) župnu crkvu. Za vrijeme turske vladavine bile su vrlo teške prilike za Bosansku (Đakovačku) biskupiju. Kanonici i drugi svećenici su ubijeni ili su se razbježali. Biskupi nemaju pristupa u grad. Međutim, oni ne napuštaju svoje vjernike, nego ostaju među njima potajno, podnoseći sve patnje i neprilike. Borave u franjevačkim samostanima u Bosni i Slavoniji. U vrijeme turskih osvajanja u Đakovu nije bilo niti jedne crkve. Malobrojni đakovački katolici imali su župu u Đakovačkim Selcima. Turci su islamizirali dio domaćeg stanovništva, a ostali su najvećim dijelom napustili grad pod prisilom, ako se već ranije nisu razbježali. Grad je, kako je to bivalo i drugdje, naseljen muslimanskim stanovništvom. Kroz godine Đakovo se razvilo u trgovište i napredno tursko naselje između Save i Drave. Najljepši dio turskog Đakova (Jakova) bio je prostor oko današnje župne crkve. Tada je to bila džamija te su u njezinoj blizini bili dvori gospodara Đakova Memi-bega Arnautina. Turci su reorganizirali i cijelu Đakovštinu. Bivšem biskupskom vlastelinstvu priključili su područje Levanjske Varoši i Gorjana, pa je Đakovština postala zaokružena geografska cjelina. Ona je uglavnom i danas takva. Đakovo i Đakovština oslobođeni su od turske vladavine u listopadu 1687., kad su u spaljeno i napušteno Đakovo ušle Aspermontove jedinice. S turskom vojskom povuklo se i muslimansko stanovništvo, a u pusti grad ulazi preživjelo katoličko žiteljstvo iz Đakovštine i katolička raja iz Bosanske Posavine.⁹

⁹ Z. Dean (1989.), *Đakovo*, str. 10.-11.

4. GRADNJA ĐAKOVAČKIH KATEDRALA

Izgradnja grada nastavlja se povratkom biskupa u grad 1690., neposredno nakon odlaska Turaka. U Đakovu se unutar obrambenih zidina gradi nova skromnija katedrala i biskupski dvor. To je bila druga katedrala po redu, od tri koliko ih je do sada u Đakovu bilo sagrađeno. Na prostoru današnje katedrale i biskupskoga dvora nalazile su se dvije bivše manje katedrale.

Prvu gotičku katedralu i biskupski dvor izgradio je dominikanac biskup Ponsa nakon svojega dolaska u Đakovo 1239. Zbog stalnih opasnosti bila je opasana bedemima. U 16. stoljeću su je srušili Turci koji su zauzeli Đakovo. Za 150-godišnjeg boravka Turaka u Đakovu nije bilo katedrale niti bilo kakvog vjerskog života, a gradom su dominirale džamije.

Biskupi Đuro Patačić i Petar Bakić početkom 18. stoljeća izgradili su novu katedralu i biskupski dvor na području postojećih zidina stare katedrale. S obzirom da je konstrukcija građevine bila slaba, biskupi Antun Mandić, Emerik Raffay i Josip Kuković su razmišljali, svaki u svoje vrijeme, o gradnji nove katedrale. Napravljene su i neke predradnje, ali namjeru gradnje nove katedrale ostvario je biskup Josip Juraj Strossmayer.¹⁰

4.1. Josip Juraj Strossmayer

Josip Juraj Strossmayer rodio se 4. veljače 1815. u Osijeku. Završio je franjevačku gimnaziju u Osijeku, a zatim nastavlja školovanje u sjemeništu u Đakovu. Nakon što je završio dvije godine studija filozofije poslan je u centralno sjemenište u Peštu, gdje pohađa studij teologije. Promoviran je za doktora filozofije 1837., a godinu dana kasnije zaređen je za svećenika. God. 1842. promoviran je za doktora teologije na bečkom sveučilištu. Povratkom u Đakovo dobiva zvanje profesora u sjemeništu (predavao je, svjetovnu povijest, biblijske znanosti, matematiku i filozofiju). Po preporuci biskupa Kukovića i u suglasnosti bana Jelačića, imenovan je đakovačkim

¹⁰ Z. Vugrinović (2004.), *Đakovo: turističko srce Slavonije*, str. 30.-33.

biskupom 8. rujna 1850. Dužnost biskupa obavljao je pedeset i pet godina. Zaslužan je za gradnju stolne crkve đakovačke, današnje katedrale koju je posvetio "Slavi Božjoj, jedinstvu crkava, slozi i ljubavi naroda svoga." Bio je sudionik Prvog vatikanskog sabora 1869. i tamo održao zapažen govor te stekao glas jednog od najvećih govornika toga doba. Utemeljitelj je i doživotni pokrovitelj Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, osnivač Strossmayerove galerije u Zagrebu, jedan od glavnih pokretača osnivanja Sveučilišta u Zagrebu, sanirao je i obnovio Hrvatski zavod Sv. Jeronima u Rimu, a u Đakovo je doveo Milosrdne sestre Sv. Križa. Za vrijeme svojeg biskupovanja radio je na kulturnom, prosvjetnom, dobrotvornom i političkom području. Financijski je pomagao osnivanje škola po hrvatskim gradovima, narodnih čitaonica, bolnica. Josip Juraj Strossmayer nosi naslov najvećeg mecena u hrvatskoj povijesti.¹¹ Strossmayer je na političkoj razini, osjećajući se Hrvatom u etničkom i političkom smislu, s mnogo entuzijazma nastupao zahtijevajući obnovu povijesne samostalnosti i teritorijalne cjelovitosti Hrvatske u Habsburškoj Monarhiji. Prema shvaćanju Strossmayera, pripadnost Hrvata slavenskom i unutar toga užem, južnoslavenskom jezičnom korpusu bila je okvirna odrednica hrvatskog etničkog identiteta.¹² Umro je u Đakovu, 8. travnja 1905. Pokopan je u kripti đakovačke katedrale.

¹¹ Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, <https://www.djkbf.unios.hr/hr/strossmayer> (28. srpnja 2021.)

¹² N. Stančić, Josip Juraj Strossmayer u hrvatskoj politici – politika i nacionalna ideologija, <https://hrcak.srce.hr/file/312524> (31. svibnja 2022.)

Slika 6. Josip Juraj Strossmayer, izvor: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=58459>

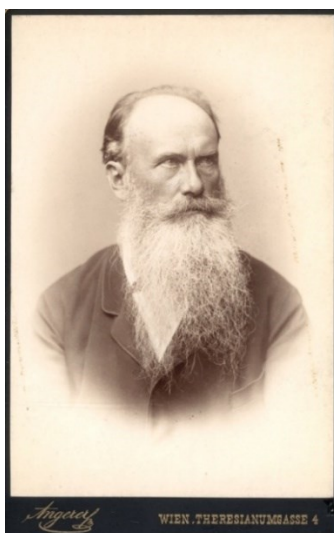
4.2. Katedrala bazilika Svetog Petra

Vizija o gradnji nove katedrale kreće od biskupa Antuna Mandića osnivanjem „zaklade za zidanje nove katedrale“. Njegov nasljednik Emerik Raffay dao je izraditi nacрте za novu katedralu, ali ih je bečki građevni savjet odbio. Biskup Josip Kuković je dobio odobreni plan i troškovnik za novu katedralu, ali nije se odlučio pristupiti tom pothvatu. Ideju svojih prethodnika ostvario je biskup Josip Juraj Strossmayer. Nacрте za katedralu naručio je u Beču, kod poznatog arhitekta Karla Rösnera. Potpisali su ugovor o gradnji 17. travnja 1866. Plan je bio završiti gradnju u razdoblju od pet godina, ali su se radovi odužili na punih 16 godina, do 1882. Nakon što je arhitekt Rösner preminuo, angažiran je drugi arhitekt, Friedrich Schmidt, koji je u isto vrijeme gradio i zagrebačku katedralu. Projekt gradnje nije tekao bez poteškoća, pogotovo u nabavkama materijala. Opeka je pečena u Đakovu, a kamen i sve ostalo trebalo je, u

ono vrijeme, dopremati iz Istre, Austrije, Mađarske, Italije, Francuske i s drugih strana.¹³

Slika 7. Karl Rösner, izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Karl_R%C3%B6sner

Slika 8. Friedrich von Schmidt, izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Friedrich_von_Schmidt

¹³ Đakovačko-osječka nadbiskupija, <https://djos.hr/katedrala-sv-petra-dakovo/> (27. srpnja 2021.)

4.2.1. Vanjšina katedrale

Današnja katedrala sagrađena je u neogotičko-romanskom stilu, kao trobrodna katedrala u obliku latinskog križa. Katedrala je izgrađena od domaće crvene fasadne opeke koja je ispečena specijalno za tu namjenu u biskupskoj ciglani u Đakovu. Prilaz čini široko stubište, a u njezine tri lađe ulazi se kroz tri svečana portala. Crkvu krase dva zvonika s pročelja, a sa začelja kupola.

Slika 9. Katedrala Svetog Petra u Đakovu, izvor: <https://www.crovista.com/%C5%A1to-raditi/10-katedrala-sv-petra-u-%C4%91akovu>

4.2.2. Unutrašnji sadržaj katedrale

Nakon što je građevinski dio dovoljno uznapredovao, 1870. Strossmayer je sklopio ugovor o slikanju katedrale. Za obavljanje tog posla odabrao je njemačke slikare, oca i sina, Alexander-Maximiliana i Ludwiga Seitz. Načinjene su ukupno 43 freske. Taj posao obavljen je kroz 12 godina, samo u toplijim mjesecima. Slike iznose biblijske prizore: u glavnoj lađi je deset odabranih tema iz Starog zavjeta, a u poprečnoj lađi i apsidama redaju se teme iz Novog zavjeta, tj. prizori Isusova života te likovi apostola i zgone iz života apostola Petra. Osim slika, katedralu krasi sedam oltara i svečana propovjedaonica na kojima su kameni kipovi i reljefi svetaca. Glavni oltar je remek-djelo arhitekture posvećen katedralnom patronu sv. Petru Apostolu. Sve zidne plohe

katedrale ukrašene su bojanim ornamentima vrlo različitih oblika koje su djelo slikara-dekoratera Josipa Voltolinija i njegovih suradnika. Posebna atrakcija su velike orgulje koje se nalaze na pjevačkom koru. Prve orgulje izgorjele su u požaru koji je buknuo 1933. Sadašnje orgulje izradila je poznata slovenska orguljska firma Franca Jenka. Orgulje imaju 73 registra, tri manuala i pedale s 5486 svirala. Ispod glavnog oltara i poprečne lađe nalazi se kripa. Tu su grobnice graditelja, biskupa Strossmayera, i drugih biskupa.

Slika 10. Glavni oltar u katedrali Svetog Petra, izvor: <https://www.hkv.hr/reportae/lj-krinjar/17894-dakovo-allah-u-strossmayerovoj-katedrali.html>

Slika 11. Glavna lađa i orgulje u katedrali Svetog Petra, izvor: <https://www.hkv.hr/reportae/lj-krinjar/17894-dakovo-allah-u-strossmayerovoj-katedrali.html>

4.3. Milosrdne sestre Sv. Križa

Družba Milosrdnih sestara sv. Križa nastala je u 19. stoljeću, za vrijeme duboke socijalne bijede u Europi, s ciljem pomoći siromašnima. U Đakovo je 1868. na molbu biskupa Strossmayera došlo deset sestara sv. Križa iz Švicarske te im je, nakon što su naučile jezik, odobreno osnivanje provincije u Đakovu. Time Đakovo postaje središtem Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa. Sestre u Đakovu žive u samostanu (provincijalnoj kući) u sklopu kojega se nalazi crkva posvećena Srcu Isusovu. Samostan (danas evidentirani spomenik kulture) je sagrađen 1908. na zemljištu koje je sestrama darovao biskup Strossmayer. Od svojega dolaska u Đakovo sestre su se angažirale na humanitarnom i odgojnom radu. Odmah po dolasku u Đakovo preuzele su njegu bolesnika u maloj bolnici koju je osnovao Strossmayer.¹⁴ U zgradi samostana nalazila se i ženska škola. Tada je ta škola u Đakovu bila jedina potpuna ženska škola s četiri razreda u cijeloj Slavoniji.¹⁵

¹⁴ Z. Vugrinović (2004.), *Đakovo: turističko srce Slavonije*, str. 42.-45.

¹⁵ Z. Benašić (2003.), *Đakovački spomendani*, str. 87.-88.

Slika 12. Samostan Milosrdnih sestara svetog Križa, izvor: <https://moje-djakovo.com/koronavirus-se-pojavio-u-samostanu-milosrdnih-sestara-svetog-kriza/>

5. TRADICIJA UZGOJA KONJA

Tradicija uzgoja konja u Đakovu počinje s dolaskom biskupa u Đakovo. Pisani tragovi spominju 1374., kada se u Đakovu vjenčao ban Tvrtko s bugarskom princezom Doroteom. Tada je biskupu koji ga je vjenčao dao na dar deset arapskih konja i jednog pastuha. Godina 1506. uzima se kao početak organiziranog uzgoja konja u Đakovu pa se zbog toga ergela svrstava među najstarije u Europi. To je bilo za vrijeme biskupovanja Mije Keserića. Tada je u Đakovu bilo 90 rasplodnih konja. Biskup Strossmayer 1854. dovodi iz Lipice u Sloveniji sedam lipicanskih kobila i jednog pastuha, od kojih su nastali današnji rodovi lipicanskih konja u Đakovu. U sklopu pastuharne u gradu se nalazi hipodrom, a na području Ivandvora, gdje su smještene rasplodne kobile, nalazi se prapovijesni lokalitet. Đakovački lipiscanci prenijeli su glas o Đakovu širom svijeta. Uz brojne nastupe i postignute uspjehe na raznim svjetskim natjecanjima, đakovački četveropreg (fijaker s četiri upregnuta lipicanca) sudjelovao je u ceremonijalnom otvaranju olimpijskih igara u Münchenu 1972. Engleska kraljica Elizabeta II. za vrijeme svojega posjeta Đakovu i Ergeli 1972. divila se ljepoti lipicanskih konja i u četveropregu u pratnji dvadesetak svatovskih zaprega prošla je đakovačkim ulicama do pastuharne. Nakon dugog niza godina i privatnih uzgajivača konja ponovno je sve više. Danas se konji ne uzgajaju kao radna i vučna snaga, nego kao ponos, dio tradicije i ljubavi prema plemenitoj životinji.¹⁶

Slika 13. Pastuharna đakovačke ergele, izvor: <http://ergela-djakovo.hr/hr/o-ergeli/>

¹⁶ Z. Vugrinović (2004.), *Đakovo turističko srce Slavonije*, str. 130.-135.

6. MODERNO ĐAKOVO

Đakovo je oduvijek bio obrtnički grad. Godine 1813. osnovano je udruženje obrtnika, ili kako se to onda govorilo – ceh. Industrijski razvoj je počeo izgradnjom mlinova i ciglana, a brojni obrtnici raznih struka ponudom svojih proizvoda pridonijeli su da je Đakovo, posebno po svojim sajmovima, postalo trgovište poznato u cijeloj Slavoniji. Danas je Đakovo moderan turistički i trgovački grad. Gotovo sve ulice šireg centra grada pretvorene su u besprekidni niz poslovnih prostora, što mu daje izgled modernoga europskoga grada. Uz to što je biskupijsko središte, gospodarsko je i kulturno središte Đakovštine.¹⁷

6.1. Slavni u Đakovu

Đakovo je uvijek bio grad u koji se rado dolazilo. U srednjem vijeku posjećivali su ga vladari i vlastela, a 1374. tu se vjenčao ban Tvrtko s bugarskom princezom Doroteom.

Za svojega službenog posjeta Jugoslaviji, 1972. u Đakovo je stigla engleska kraljica Elizabeta II. U pratnji svog supruga Filipa i princeze Ane provozala se fijakerom, poznatim đakovačkim četveropregom lipicanaca, ulicama grada i posjetila pastuharnu i ergelu. Domaćini su kraljici poklonili žensku narodnu nošnju - zlataru iz Semeljaca, princu Filipu mušku narodnu nošnju, a princezi Ani veliku lutku u slavonskoj narodnoj nošnji.

¹⁷ Isto, str. 50.-63.

Slika 14. Posjet kraljice Elizabete II. đakovačkoj ergeli 1972., izvor: <http://drum.hr/ovako-je-izgledao-kraljevski-posjet-drzavnoj-ergeli-dakovo-davne-1972-godine/>

Sveti Otac Ivan Pavao II. u pratnji državnog tajnika Svete stolice Angela Sodana i suradnika posjetio je Đakovo 2003., kada je treći put pohodio Hrvatsku. Papamobilom se iz Osijeka dovezao u Đakovo, prolazeći kroz sva naselja koja povezuju ta dva grada, diveći se ljepoti ovoga kraja. Poznate su njegovi riječi tim povodom: „Divim se ljepoti slavonske ravnice – žitnici Hrvatske“. Pomolio se i razgledao katedralu baziliku sv. Petra te obišao biskupski dom, sjedište đakovačkih biskupa i biskupije.¹⁸

Slika 15. Posjet Ivana Pavla II. Đakovu 2003., izvor: <https://www.zg-nadbiskupija.hr/dokumenti/aktualnosti/treci-pohod-pape-ivana-pavla-ii-hrvatskoj>

¹⁸ Isto, str. 64.-68.

6.2. Muzeji Đakova

U gradu postoje dva muzeja: Spomen-muzej biskupa Josipa Jurja Strossmayera i Muzej Đakovštine.

Spomen-muzej biskupa Strossmayera osnovan je 1991., a smješten je u kanoničnoj kuriji neposredno uz katedralu, na ulazu u ulicu Hrvatskih velikana (Korzo). Muzej u prizemlju ima svoj stalni postav na kojem su radili stručnjaci HAZU, Povijesnog muzeja Hrvatske, Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture i Biskupije đakovačke i srijemske. Izloženi su eksponati vezani uz Strossmayera, od njegovog krsnog lista do portreta na odru. Tu su izloženi dokumenti, knjige, predmeti i umjetničke slike. Potkrovlje Muzeja adaptirano je u izložbeni prostor, gdje se često održavaju različite likovne izložbe.

Slika 16. Muzej Josipa Jurja Strossmayera, izvor: <https://djos.hr/spomen-muzej-biskupa-josipa-jurja-strossmayera/>

Odluku o osnivanju prvog muzeja u Đakovu donijeli su gradski oci još 1926. Zbog nedostatka prostora i stručnog osoblja muzej ipak nije osnovan. Tek 1950. formiran

je inicijativni odbor građana za osnivanje Muzeja grada Đakova (danas Muzej Đakovštine), a prvi stalni postav otvoren je 1952. Muzej Đakovštine raspolaže s oko 40.000 eksponata u etnološkoj, arheološkoj i povijesnoj zbirici. Smješten je u Ulici Ante Starčevića, nekadašnjoj zgradi starog kotara.¹⁹

Slika 17. Muzej Đakovštine, izvor: <https://www.muih.hr/muzej-dakovstine>

6.3. Turističko-kulturne manifestacije

Manifestacije i priredbe koje se gotovo kontinuirano organiziraju tijekom cijele godine u Đakovu stvaraju opravdane pretpostavke dolaska turista.

Dana 2. i 3. srpnja 1967. održani su u Đakovu prvi „Đakovački vezovi“, koji su postali tradicionalna manifestacija i dodatno pridonijeli prepoznatljivosti Đakova. Predsjednik Turističkog društva dr. Zvonimir Benčević predložio je da se u Đakovu organiziraju „Svečane narodne igre Slavonije“, a cilj je bio da mlada generacija sačuva i nastavi običaje svojih predaka. Ova manifestacija objedinjuje tri tradicije ovoga kraja: folklor, gastronomiju i uzgoj konja. U sklopu vezova održavaju se razne folklorne priredbe poput Malih vezova, pučkog crkvenog pjevanja, svečane povorke, Smotre folkloru Hrvatske, izbor najbolje nošenog narodnog ruha i druge. Također se održava i natjecanje nategača i dodjeljivanje nagrada najboljim vinima, izložba i degustacija

¹⁹ Isto, str. 178.-181.

kruškovače-vilijamovke te gastrofest – kulinijada, degustacija i konzumacija fiša i čobanca. Na hipodromu u Đakovu održava se međunarodno konjičko natjecanje. Do današnjih dana, Đakovački su vezovi prerasli u jednu od najvećih manifestacija ovakve vrste u Hrvatskoj.

Slike 18. i 19. Svečana povorka povodom Đakovačkih vezova, izvor: <https://djakovacki-vezovi.hr/fotografije-52-djakovacki-vezovi/>

Godine 1994. u Đakovu je osnovan karneval koji nosi ime Đakovački bušari. Naziv buše označuje maskirane ophodnike u pokladama kod Hrvata u hrvatskom i u mađarskom dijelu Baranje te u istočnijem dijelu Slavonije, napose oko Đakova. Zbog značenja i zbog pojedinosti koje na to upućuju predlaže se mogućnost povezanosti naziva buše, bušari s uši bušina (naziv za treći tjedan, nedjelju, pred završne poklade pravoslavnih) i uši bušiti (ušiti, bušiti) u značenju: mrsiti (ne održavati nemrs, post)²⁰. Glavni događaj je velika pokladna povorka koja se odigrava na ulicama centra grada. Ispred zgrade Gradskog poglavarstva održava se ceremonijal preuzimanja vlasti, osniva se Bušarska republika, a gradonačelnik predaje ključeve grada Bušarima. Na kraju sve završava plesom pod maskama u velikom pokladnom šatoru. Đakovački su bušari po broju sudionika najveći karneval istočne Hrvatske i član su Saveza hrvatskih karnevalskih gradova.

Slika 20. Đakovački bušari, izvor: <https://radio.hrt.hr/radio-osijek/vijesti/dakovacki-busari-preuzeli-gradsku-vlast-3769213>

Krajem studenog, svake godine se od 1998. održava Smotra starogradskih plesova i pjesama Hrvatske. Ovo je priredba kojoj je cilj očuvati običaje, pjesme i plesove građanske tradicije. To je prva i jedina priredba ove vrste na državnoj razini.²¹

²⁰ J. Adrić, Buše, bušari, ulice, *Studia ethnologica Croatica*, Vol. 7/8 No. 1, 1996.

<https://hrcaj.srce.hr/clanak/90220> (31. svibnja 2022.)

²¹ Isto, str. 146.-169.

7. ZAKLJUČAK

Đakovo je grad smješten u središnjoj Slavoniji. Njegova povijest seže sve do razdoblja Rimskog Carstva, gdje je na tome području postojao grad pod nazivom Certissia. Prvi je Certissiu prikazao Klaudije Ptolomej (100.-178.) u djelu *Hyphegegis geografike (Vodič ili uvod u geografiju)* te joj odredio zemljopisnu dužinu i širinu. Danas se na tome području nalaze arheološki nalazi koji datiraju iz 8. stoljeća pa nadalje. Prema do sada istraženim podacima, mjesto Đakovo prvi se put spominje 1239. u darovnici vojvode Slavonije Kolomana koji je darovao mjesto i posjed Đakovo i Bleznu bosanskom biskupu Ponsi. Darovnica nije pronađena, ali se spominje u aktu kojim je kralj Bela IV., brat Kolomanov, 1244. potvrdio bratovu darovnicu iz 1239. God. 1252. u Đakovu je izdan biskupski dokument koji je napisan u mjestu koje se zove Đakovo. Jedan od poznatijih događaja koji su ostali zapisani iz tog perioda jest bitka kod Gorjana 1386. u kojoj su otete i zarobljene kraljica Marija i njezina majka Elizabeta te usmrćena cijela njihova pratnja. Godine 1536. Turci su osvojili Đakovo i tu slijedi razdoblje turskog Đakova, odnosno Jakova. Sve kršćanske građevine bile su uništene ili pretvorene u džamije. Nakon odlaska Turaka, 1690. gradi se nova katedrala, koja nije bila građevinski kvalitetno napravljena. Upravo zato, na istome mjestu, 1866. biskup Josip Juraj Strossmayer započinje gradnju katedrale Svetog Petra, koja je i danas jedna od glavnih atrakcija grada Đakova. Osim što započinje gradnju katedrale, Josip Juraj Strossmayer pridonosi gradu na kulturnom, prosvjetnom, dobrotvornom i političkom polju. Također u grad dovodi Milosrdne sestre svetog Križa, kojima gradi samostan. Đakovo kroz povijest, točnije od 1506., također krase i uzgoj konja, osobito lipicanaca. Đakovačka ergela poznata je destinacija koju je odlučila posjetiti i kraljica Elizabeta II. Ljepote Đakova također je odlučio doživjeti i papa Ivan Pavao II. Najpoznatija manifestacija koja se održava u gradu Đakovu su Đakovački vezovi koji privuku tisuće posjetitelja svake godine. Cilj je očuvati tradiciju prenoseći je na mlađe generacije. Đakovački bušari još su jedna manifestacija po kojemu je Đakovo poznato.

POPIS LITERATURE

Vugrinović Zvonko, *Đakovo: turističko srce Slavonije*, Đakovo, Matica hrvatska, ogranak Đakovo, 2004.

Benašić Zvonko, *Đakovački spomendani*, Đakovo, Matica hrvatska, 2003.

Dean Zdravka, *Monografija: Đakovo*, Đakovo, 1989.

Filipec Krešimir, *Dvanaest stoljeća Đakova*, Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2012.

Internetski izvori

Antun Jarm, *Đakovačko-osječka nadbiskupija, Katedrala Sv. Petra u Đakovu*, dostupno na: <https://djos.hr/katedrala-sv-petra-dakovo/> (27. srpnja 2021.)

Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, Josip Juraj Strossmayer, dostupno na: <https://www.djkbf.unios.hr/hr/strossmayer> (28. srpnja 2021.)

Jasna Adrić, Buše, bušari, ulice, *Studia ethnologica Croatica*, Vol. 7/8 No. 1, 1996. <https://hrcak.srce.hr/clanak/90220> (31.5.2022.)

Stančić Nikša, Josip Juraj Strossmayer u hrvatskoj politici – politika i nacionalna ideologija, <https://hrcak.srce.hr/file/312524> (31.5.2022.)

POPIS SLIKOVNIH PRILOGA

- Slika 1. <https://muzej-djakovstine.hr/zbirke/arheoloska-zbirka/> (20. srpnja 2021.)
- Slika 2. <http://muzej-djakovstine.hr/zbirke/arheoloska-zbirka/> (20. srpnja 2021.)
- Slika 3. <http://muzej-djakovstine.hr/de/sammlungen/kultur-historische-sammlung/1tekst-napisan-u-dakovu-8-svibnja-1252-godine/> (20. srpnja 2021.)
- Slika 4. <https://moje-djakovo.com/dakovacke-zidine-kao-dio-bogate-povijesti-grad/> (22. srpnja 2021.)
- Slika 5. <https://moje-djakovo.com/na-danasnji-dan-1386-godine-odvila-se-bitka-kod-gorjana/> (22. srpnja 2021.)
- Slika 6. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=58459> (22. srpnja 2021.)
- Slika 7. https://hr.wikipedia.org/wiki/Karl_R%C3%B6sner (28. srpnja 2021.)
- Slika 8. https://hr.wikipedia.org/wiki/Friedrich_von_Schmidt (27. srpnja 2021.)
- Slika 9. <https://www.crovista.com/%C5%A1to-raditi/10-katedrala-sv-petra-u-%C4%91akovu> (27. srpnja 2021.)
- Slika 10. <https://www.hkv.hr/reportae/lj-krinjar/17894-dakovo-allah-u-strossmayerovoj-katedrali.html> (28. srpnja 2021.)
- Slika 11. <https://www.hkv.hr/reportae/lj-krinjar/17894-dakovo-allah-u-strossmayerovoj-katedrali.html> (28. srpnja 2021.)
- Slika 12. <https://www.tzdjakovo.eu/index.php/hr/znamenitosti/muzeji/item/33-samostan-milosrdnih-sestara-sv-kriza?rid=175> (27. srpnja 2021.)
- Slika 13. <http://ergela-djakovo.hr/hr/o-ergeli/> (29. srpnja 2021.)
- Slika 14. <http://drum.hr/ovako-je-izgledao-kraljevski-posjet-drzavnoj-ergeli-dakovo-davne-1972-godine/> (29. srpnja 2021.)
- Slika 15. <https://www.zg-nadbiskupija.hr/dokumenti/aktualnosti/treci-pohod-pape-ivana-pavla-ii-hrvatskoj> (29. srpnja 2021.)
- Slika 16. <https://djios.hr/spomen-muzej-biskupa-josipa-jurja-strossmayera/> (29. srpnja 2021.)
- Slika 17. <https://www.muih.hr/muzej-dakovstine> (29. srpnja 2021.)
- Slika 18. <https://djakovacki-vezovi.hr/fotografije-52-djakovacki-vezovi/> (29. srpnja 2021.)
- Slika 19. <https://djakovacki-vezovi.hr/fotografije-52-djakovacki-vezovi/> (29. srpnja 2021.)
- Slika 20. <https://radio.hrt.hr/radio-osijek/vijesti/dakovacki-busari-preuzeli-gradsku-vlast-3769213> (29. srpnja 2021.)

SAŽETAK

Đakovo postoji kao grad još od razdoblja Rimskog Carstva pod nazivom Certissia. Arheološka nalazišta grobova koja datiraju iz 11. stoljeća pa nadalje, ukazuju na postojanje života na tim područjima. Prvi pisani spomen Đakova je potvrda Kolomanove darovnice iz 1239. God. 1252. godine u Đakovu je izdan biskupski dokument koji je napisan u mjestu koje se zove Đakovo. To je prvi dokument koji je napisan u Đakovu. Mjesto se dalje razvijalo te se u njemu gradi kastrum unutar kojeg se smješta katedrala i dvor. Malo je pisanih povijesnih izvora o događanjima u srednjem vijeku, ali jedan od zabilježenih je bitka kod Gorjana u kojoj su otete kraljica Marija i njezina majka Elizabeta te je ubijena njihova pratnja. Razdoblje koje je znatno obilježilo srednji vijek je vladavina Turaka. Kršćanske građevine zamijenjene su džamijama, biskupi nisu imali pravo djelovati. Nakon odlaska Turaka, sve je vraćeno na staro i gradi se nova katedrala. S obzirom da je konstrukcija te katedrale bile slaba, nekoliko biskupa namjeravalo je sagraditi novu. Tu ideju ostvario je tek biskup Josip Juraj Strossmayer. Gradnja je trajala od 1866. do 1882., punih 16 godina. Sagrađena katedrala Svetog Petra jedan je od najvažnijih sakralnih objekata srednje Europe 19. stoljeća. Đakovo njeguje tradiciju uzgoja konja još od 1506., a Đakovačku ergelu posjetile su mnoge slavne osobe, od kojih je jedna i kraljica Elizabeta II. U gradu postoje dva muzeja koja čuvaju eksponate u etnološkoj, arheološkoj i povijesnoj zbirci. Najpoznatija manifestacija koja se događa u Đakovu su Đakovački vezovi, koji svake godine broje tisuće sudionika i posjetitelja.

SUMMARY

Đakovo has existed as a city since the period of the Roman Empire called Certissia. Archaeological finds of graves dating from the 11th century onwards indicate the existence of life in these areas. The first written mention of Đakovo is the confirmation of Koloman's deed of donation from 1239. In 1252, a bishop's document was issued in Đakovo, written in a place called Đakovo. It is the first document written in Đakovo. The place was further developed and a castrum was built in it, inside which the cathedral and the court are located. There are few written historical sources about events in the Middle Ages, but one of the recorded is the Battle near Gorjani in which Queen Mary and her mother Elizabeth were abducted and their entourage was killed. The period that significantly marked the Middle Ages was the rule of the Turks. Christian buildings were replaced by mosques, bishops had no right to act. After the departure of the Turks, everything was returned to as it was before, and a new cathedral was built. Since the construction of that cathedral was weak, several bishops intended to build a new one. This idea was realized by Bishop Josip Juraj Strossmayer. The construction lasted from 1866 to 1882. St. Peter's Cathedral is one of the most important sacral buildings in Central Europe in the 19th century. Đakovo has nurtured the tradition of horse breeding since 1506, and the Đakovo stud farm has been visited by many celebrities, one of them being the Queen Elizabeth II. There are two museums in the city that keep exhibits in the ethnological, archaeological and historical collection. The most famous event that takes place in Đakovo is Đakovački vezovi, which has thousands of participants and visitors every year.

Sažetak pregledala: Stana Mihalj, mag. educ. philol. angl. et mag. educ. philol. germ.